

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoE/85/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4215207728
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4215207728.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a sudcov JUDr. Vladimíra Pribulu a JUDr. Borisa Minksa, v exekučnej veci oprávneného: PRO CIVITAS s. r. o., sídlom Bratislava, Vajnorská 100/A, IČO: 45 869 464, zastúpený JUDr. Veronikou Kubrikovou, PhD., advokátkou so sídlom Bratislava, Martinčekova 13, proti povinnej: F. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom F., Q. XXXX/XX, o vymozenie pohľadávky vo výške 1 954,08 eura s príslušenstvom, o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Komárno zo dňa 10. decembra 2015, č. k. 12Er/671/2015-26, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Komárno (súd prvej inštancie, exekučný súd) uznesením zo dňa 10. 12. 2015, č. k. 12Er/671/2015-26 zamietol žiadosť súdneho exekútora JUDr. Ing. Jána Gaspera, PhD., so sídlom Exekútorského úradu Rimavská Sobota, K. Mikszatha 268, zo dňa 14. 04. 2015 o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vedenej pod sp. zn. 12Er/671/2015, EX 2758/2015.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na ust. § 41 ods. 2 písm. d), § 44 ods. 2, § 243d ods. 1, 2 Exekučného poriadku, § 45 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, § 39, § 52 ods. 1, 3, 4, § 53 ods. 1, 5 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení uznesenia súd poukázal na to, že oprávnený sa návrhom podaným dňa 30. 03. 2015 domáhal u súdneho exekútora vykonania exekúcie na vymozenie svojej pohľadávky voči povinnej vo výške 1 954,08 eura s príslušenstvom, trov rozhodcovského konania a trov exekúcie na základe exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a. s., so sídlom Trnavská cesta 7, Bratislava, IČO: 35 862 882, sp. zn. PC-B/0413/0299 zo dňa 30. 10. 2013. Dňa 28.4.2015 doručil súdny exekútor Okresnému súdu Komárno žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie s prílohami.

4. Exekučný súd skúmal, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy, ktorá môže mať formu osobitnej písomnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. Rozhodcovská zmluva, resp. rozhodcovská doložka musí mať písomnú formu inak je neplatná, pričom písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

5. Exekučný súd preskúmal zmluvu o úvere č. 6416785709 zo dňa 10. 02. 2009, ktorá bola uzatvorená medzi spoločnosťou Poštová banka, a. s. (predchodcom oprávneného) a povinnou, ako aj príslušné všeobecné obchodné podmienky (ďalej len "VOP"). V bode 2.7 zmluvy o úvere je uvedené, že: „Zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik,

platnosť a výklad, sa budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo Všeobecných obchodných podmienkach." V časti II bod 10.2. VOP "Riešenie sporov" je ďalej uvedené: " Banka a Klient sa dohodli na rozhodcovskej doložke týkajúcej sa riešenia všetkých sporov, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov vzniknutých pri poskytovaní Služieb, Bankových produktov a/alebo vykonávaní Bankových obchodov, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik príslušnej Zmluvy, a to v nasledovnom znení: a) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania; b) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Klient, je oprávnený predložiť tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania alebo všeobecnému súdu. Ak Klient najneskôr pri uzavretí Bankového obchodu a/alebo Zmluvy nedoručí Banke písomne oznámenie, že s rozhodcovskou doložkou nesúhlasí, má sa za to, že ju prijal."

6. Zmluva o úvere, v rámci ktorej bola uzavretá aj rozhodcovská doložka, založila záväzkovo-právny vzťah medzi právnym predchodcom oprávneného, ktorý pri jej uzatváraní konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti a povinnou, ktorá pri jej uzatváraní nekonala v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Vzhľadom k uvedenému mal súd za preukázané, že záväzkový vzťah medzi oprávneným a povinnou je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, a teda je potrebné ho posudzovať aj v kontexte ustanovení o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52 a nasl. OZ.

7. Exekučný súd mal za to, že v danom prípade nie je možné formuláciu rozhodcovskej doložky považovať za platnú rozhodcovskú zmluvu alebo platnú rozhodcovskú doložku. Takto formulovaná doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa tým, že znemožňuje spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a ponecháva ho výlučne na vôli dodávateľa. Rozhodcovskú doložku si spotrebiteľ osobitne nevyjednal a nemal na výber vzhľadom na jej splnenie s ostatnými štandardnými podmienkami. V zmluve o úvere boli zmluvné podmienky vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah. Spotrebiteľ mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všetkým úverovým podmienkam vrátane VOP, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Doložka nebola dojednaná v čase vyššej bdelosti spotrebiteľa, ale na začiatku zmluvného vzťahu. Takto formulovaná doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a preto je podľa OZ neplatná. Zároveň súd poukázal na to, že nešlo o individuálne dojednanie tejto doložky, na ktoré by povinná, teda spotrebiteľ, bola zvlášť upozornená, ktoré by bolo s povinnou zvlášť dojednané, ona by bola s týmto ustanovením zmluvy súhlasil a prejavil by svoj súhlas podpisom. Podpis na úverovej zmluve nemožno považovať zároveň aj za prejav súhlasu s rozhodcovskou doložkou, na jej platnosť je nevyhnutné jej individuálne dojednanie a individuálny prejav vôle účastníkov zmluvného vzťahu podpisom, ktorý v tomto prípade nebol dodržaný. Povinná sa tak bez vlastnej vôle a možnosti pričinenia vzdala vopred svojich práv, čo je v rozpore s ustanovením § 54 ods. 1 OZ.

8. Ak v určitej veci nedošlo k uzatvoreniu platnej rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a vydať rozhodcovský rozsudok. Takto vydaný rozsudok nie je vykonateľný a nemôže byť ani exekučným titulom, pretože nie je spôsobilý byť podkladom na nútený výkon rozhodnutia. Pri preskúmaní toho, či je preložené rozhodnutie vykonateľným exekučným titulom, sa súd zamerl najmä na zistenie, či bol predložený rozsudok vydaný orgánom s právomocou na jeho vydanie a či z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov ide o rozhodnutie vykonateľné po formálnej a materiálnej stránke. S poukazom na uvedené skutočnosti súd zistil, že rozhodnutie predložené v tomto exekučnom konaní ako exekučný titul nespĺňa náležitosti vykonateľného rozhodnutia, pretože ho vydal orgán, ktorý nemal právomoc vo veci konať a rozhodovať. Ak teda neexistuje rozhodcovský rozsudok, ktorý je spôsobilý byť exekučným titulom buď z hľadiska formálneho alebo z hľadiska materiálneho, exekúcia je neprípustná, čo je dôvod na zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a následné zastavenie exekučného konania, a preto súd rozhodol tak ako uviedol vo výrokovej časti uznesenia.

9. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený, žiadajúc odvolací súd, aby rozhodnutie v celom rozsahu zmenil tak, že žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vyhovuje, alebo alternatívne, aby príslušný súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podanie odvolania odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a), d), f), e), § 120 ods. 4, § 221 ods. 1 písm. d), f) a h) OSP.

10. Uviedol, že súd prvej inštancie prekročil zákonné limity pre skúmanie žiadosti o vydanie poverenia, pričom prekročenie spočíva v skúmaní iných listín ako pripúšťa výslovné znenie § 44 ods. 2 Exekučného

poriadku. Rozhodnutie tak vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a z nedostatočne zisteného skutkového stavu a zároveň ním súd odňal oprávnenému možnosť konať pred súdom. Do pozornosti odvolacieho súdu dal znenie ustanovenia § 243d ods. 1 a 2 Exekučného poriadku. V zmysle vyššie uvedených ustanovení je súd oprávnený skúmať a vykonať ako dôkazy výlučne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Súd nemal skúmať iné listiny, ako je napr. zmluva o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. Okrem iného poukázal aj na nedostatočné zdôvodnenie vydaného uznesenia. Uviedol, že ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, súdom príslušným na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať ako súd vyššej inštancie alebo ako kasačný súd, či súd konajúci o opravnom prostriedku, ale len ako tzv. exekučný súd. Z povahy veci teda nie je možné priznať exekučnému súdu väčší rozsah vecnej preskúmanej pôsobnosti, než akou v prospech uvedenej interpretácie nesvedčia len jazykové, logické, axiologické a systematické dôvody, ale aj premenné historického výkladu. V súvislosti s uvedeným poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 16. 06. 2009 sp. zn. 4Cdo 159/2009.

11. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za arbitrárne a svojvoľné, v dôsledku toho, že súd prekročil rámec zákonných limitov pre skúmanie exekučného titulu § 45 ods. 1 a 2 ZoRK a prekážky rozsúdenej veci, a to skúmaním rozhodcovskej doložky. Oprávnený mal za to, že exekučný súd je oprávnený skúmať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul len v zákonom určených medziach. Dodal, že o platnosti rozhodcovskej doložky rozhoduje rozhodcovský súd, a preto prekážka rozsúdenej veci bráni tomu, aby bola opätovne posúdená. Teda ak existuje prekážka *res iudicata*, konanie súdu porušuje článok 2 ods. 2 zákona č. 460/1992 Z. z. Ústavy SR, keďže štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Súd svojim konaním nerešpektoval ust. § 35, § 40 a nasl. zákona č. 244/2002 Z. z. a na podporu svojich tvrdení poukázal na nálezy Ústavného súdu II. ÚS 499/2012 a PL. ÚS 21/08, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil. Uviedol, že nie je možné, aby súdy ignorovali vôľu zákonodarcu, ktorú jasne vyjadril pri konštruovaní vzťahu medzi súdnym a rozhodcovským konaním.

12. Zdôraznil, že v zmysle ustanovenia II. časti bodu 10 Všeobecných obchodných podmienok, Poštová banka, a. s. postupovala v súlade s § 93b zákona o bankách, ktorý jej ukladá povinnosť ponúknuť klientovi návrh rozhodcovskej doložky s tým, že v predmetnom bode je klientovi daná možnosť neprijať túto zákonom stanovenú ponuku. Klient rozhodcovskú doložku neodmietol, čo je prejavom jeho osobnej a zmluvnej slobody. Súd zamietol poverenie z dôvodu, že exekučný titul bol vydaný v rozhodcovskom konaní, avšak opomenul tú skutočnosť, že oprávnený je zo zákona povinný klientovi ponúknuť návrh rozhodcovskej doložky. Pokiaľ by tak neurobil, došlo by k porušeniu zákona o bankách, avšak aj napriek splneniu si zákonom stanovenej povinnosti, súd práve týmto splnením zákonnej povinnosti dôvodí zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia.

13. Ďalej súd nesprávne aplikoval § 53 ods. 4 OZ a porušil § 153 ods. 1 OSP. Zároveň sa nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy toho istého stupňa alebo samotný exekučný súd. V prípade, ak by zmluva neobsahovala rozhodcovskú doložku, ktorá je v konečnom dôsledku vôľou oboch strán, a konanie by prebiehalo na štátnom súde, súd sa nevyjadril, akým iným spôsobom by si slabšia strana svoj osud v závažnej veci, akou by bol prípadný neskorší proces, dokázala náležite naplánovať. V rozhodcovskom konaní rozhodujú traja rozhodcovia, pričom žalobca a žalovaný si určia každý jedného rozhodcu. V rozhodcovskom konaní pred Stálym rozhodcovským súdom sú výhradne odborne spôsobilé a bezúhonné fyzické osoby s právnickým vzdelaním, čo zabezpečuje prinajmenšom rovnakú úroveň ochrany práv sporových strán, a teda aj dlžníka ako spotrebiteľa. Ďalšou namietanou skutočnosťou bolo, že súd prvej inštancie odňal oprávnenému možnosť konať pred súdom a vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a skutkovému stavu. Ďalej uviedol, že ani OSP, Exekučný poriadok a dokonca ani ZoRK neposkytuje oporu pre záver, že by exekučný súd mohol vo vzťahu k rozhodcovskému rozsudku rozhodovať ako súd, konajúci vo veci samej.

14. V súvislosti s aplikáciou sekundárneho práva EÚ a judikatúry mal za to, že smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva vnútroštátnym orgánom. Záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky teda nemožno oprieť o Smernicu EHS č. 93/13/EHS, keďže ide výlučne o akt sekundárnej povahy a jeho priamy normatívny význam pre výklad národného zákona je výlučne indikatívny, nie interpretačný. V súvislosti s neprijateľnosťou rozhodcovskej doložky taktiež nie je možné brať do úvahy judikatúru ESD, keďže sa vzťahuje na rozhodcovské doložky všeobecne, alebo rozhodcovské doložky v

spotrebiteľských zmluvách, nie však voči jednotlivcom - a teda ani voči účastníkom tohto konania. Okrem iného konštatoval, že súd prvej inštancie porušuje princíp právnej istoty a legitímnych očakávaní, keďže exekučné súdy v skutkovo a právne obdobných veciach poverenie niekedy zamietnu a inokedy vydajú. Podotkol, že súdy svojim konaním neprímerane zvýhodňujú povinného v exekučnom konaní, a to len na základe postavenia spotrebiteľa. Oprávnený zastáva právny názor, že postupom súd bol porušený princíp rovnosti účastníkov konania, keďže bez toho, aby povinný urobil akýkoľvek právny úkon, bol nezákonne zvýhodnený len na základe svojho postavenia. Exekučný súd takýmto konaním nahrádza pasivitu povinného, svojim konaním a svojou vôľou. Takýmto spôsobom sú spotrebiteľia motivovaní k pasivite namiesto toho, aby boli vedení k dodržiavaniu zákonov a povinností. V súvislosti s uvedeným poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR III. 23/2013-8, Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 153/07 z 18. októbra 2007 a sp. zn. III. ÚS 171/096 z 5. apríla 2007. Na základe vyššie uvedeného konštatoval, že exekučný súd mu svojim postupom znemožnil uplatniť svoje právo priznané exekučným titulom, ktorého účinky sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku.

15. Povinná sa k odvolaniu oprávneného písomne nevyjadrila.

16. Vo veci rozhodla vyššia súdna úradníčka Okresného súdu Komárno. Sudkyňa súdu prvej inštancie predložila vec na rozhodnutie odvolaciemu súdu s vyjadrením, že odvolaniu nemieni vyhovieť.

17. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, preskúmal napadnuté rozhodnutie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné, preto uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

18. Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že exekučné konanie sa začalo návrhom na vykonanie exekúcie doručeným súdnemu exekútorovi JUDr. Ing. Jánovi Gasperovi, PhD., so sídlom Exekútorského úradu Rimavská Sobota, dňa 30. 03. 2015 v neprospech povinnej o vymoženie sumy 1 954,08 eura s príslušenstvom, na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok sp. zn. PC-B/0413/0299 zo dňa 30. 10. 2013 vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIÁČNÁ, a. s., ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 09. 01. 2014 a vykonateľnosť dňa 13. 01. 2014. Exekučným titulom bola povinnej (žalovanej) uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému (žalobcovi) dlžnú istinu vo výške 1 954,08 eura, úrok vo výške 24 % ročne zo sumy 1 954,08 eura od 19. 12. 2012 do zaplatenia istiny, úroky z omeškania vo výške 9 % p. a. zo sumy 1 954,08 eura od 19. 12. 2012 do zaplatenia istiny, sumu dlžných úrokov a úrokov z omeškania vyčíslených ku dňu 18. 12. 2012 vo výške 1 669,60 eura, náhradu poplatku za rozhodcovské konanie vo výške 181,18 eura a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 213,94 eura, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku.

19. S účinnosťou od 01. 07. 2016, prijatím zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, došlo v súlade s § 473 CSP k zrušeniu zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikovateľnosti procesnoprávných noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to aj na konania začaté pred dňom účinnosti CSP s ustanovenými výnimkami z tohto základného pravidla.

20. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 470 ods. 2 CSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácie konania, ak by boli v neprospech strany.

Podľa § 9a ods. 1 Exekučného poriadku, ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 41 ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom v čase začatia exekučného konania, exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti, alebo postihuje majetok.

Podľa tohto zákona možno vykonať exekúciu aj na podklade vykonateľných rozhodnutí rozhodcovských súdov a rozhodcovských komisií a zmirov nimi schválených (§ 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku).

Podľa § 243d ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom od 01. 01. 2015, exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015, možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať.

Podľa § 243d ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom od 01.01.2015, na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

21. Súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak je exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená. V rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 13.10.2011 sp.zn. 3Cdo/146/2011 a zo dňa 18.01.2012 sp.zn. 6Cdo/143/2011 Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí ako exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejednať daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd.

22. Rozhodnutie, ktoré nie je exekučným titulom, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu). Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul. Exekučný súd je už v štádiu tohto posudzovania povinný ex offo skúmať, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia - jednak určitosť, zrozumiteľnosť, a presnosť označenia subjektov práv a povinností, jednak vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať). V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť (skutkové a právne závery) rozsudku všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom; nemôže naprávať chyby a nedostatky exekučného titulu. Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok, je exekučný súd - tak v prípade rozsudku všeobecného súdu, ako aj v prípade rozsudku rozhodcovského súdu - povinný skúmať, či ide o rozsudok vykonateľný (§ 39 ods. 2 a § 41 Exekučného poriadku); v rámci toho exekučný súd skúma, či rozsudok vydal orgán s právomocou vydať takýto rozsudok (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/225/2011 zo dňa 11. 12. 2012).

23. Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej (resp. v tomto prípade platnej) rozhodcovskej zmluvy (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. februára 2012 sp. zn. 3Cdo/122/2011).

24. Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (v spotrebiteľskej veci) súdy v exekučnom konaní nepreskúmajú vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizujú svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/1/2012). V danej veci súdy konajú v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretujú a aplikujú, ich úvahy vychádzajúce z konkrétnych faktov, sú

logické, a preto aj celkom legitímne.

25. Ak v určitej veci nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok. Keby exekučný súd akceptoval rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, akceptoval by vykonateľnosť rozhodnutia vydaného tým, kto na to nemal právomoc. Išlo by o akceptáciu „rozhodnutia“ nevykonateľného, majúceho účinky paaktu. Skutočnosť, že účastník rozhodcovského konania, ktorý v exekučnom konaní vystupuje v procesnom postavení povinného, v rozhodcovskom konaní prípadne nenamietal neexistenciu rozhodcovskej zmluvy, prevzal rozhodcovský rozsudok a nevyužil možnosť domáhať sa zrušenia rozhodcovského rozsudku žalobou podanou na príslušnom súde, je tu irelevantná (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/146/2011 zo dňa 13. 10. 2011). V nadväznosti na uvedené je treba poukázať aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku z 27. januára 2007 sp. zn. 3Cdo/164/1996 publikovanom v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 58/1997 uviedol, že „súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“

26. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, preto odvolací súd potvrdzuje vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia, pričom uvádza, že konanie o nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí - exekučné konanie je integrálnou súčasťou práva na súdnu ochranu v zmysle č. 46 Ústavy SR. Toto konanie je relatívne samostatným druhom civilného procesu, ktoré môže, ale nemusí nadväzovať na základné civilné konanie.

27. V exekučnom konaní je možno nútene vykonať vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok. Taktiež možno vykonať exekúciu aj na podklade iných vykonateľných rozhodnutí, napr. na podklade rozsudkov rozhodcovských súdov. Súd v zásade postupom podľa § 44 ods. 2 EP nepreskúma vecnú správnosť exekučných titulov, pretože by sa tým nezákonným spôsobom fakticky rozširovala pôsobnosť opravných konaní, ktorých účelom je v rámci nachádzajúceho konania preskúmať možné vecné pochybenie príslušného orgánu, ktorý rozhodnutie vydal. S prehlbovaním potreby ochrany spotrebiteľov v európskom priestore však dochádza, prostredníctvom normatívnych aktov Európskej únie a legislatívnej činnosti zákonodarných orgánov jednotlivých členských štátov, k prelamovaniu uvedenej zásady „nepreskúmateľnosti“ vecnej správnosti niektorých rozhodnutí - exekučných titulov, ktorá je úzko prepojená so samotnou právomocou vydať exekučný titul. Tak tomu je aj v prípade predpisov na ochranu spotrebiteľa, kedy všeobecný súd, ale aj iný povolaný orgán, ktorý rozhoduje právnu vec spotrebiteľského charakteru, musí z úradnej povinnosti prihliadať na všetky aspekty nedovolenosti, resp. neprijateľnosti praktík, ktoré znevýhodňujú spotrebiteľa. V najširšom zmysle je potrebné považovať za takúto zákonnú úpravu príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré okrem iného vymedzujú charakteristiku spotrebiteľského právneho vzťahu a demonštratívny výpočet charakteristických neprijateľných zmluvných podmienok, na neprijateľnosť ktorých (neplatnosť) prihliada súd z úradnej povinnosti vždy vtedy, keď mu to zákon umožňuje. Exekučný súd pritom nemôže byť obmedzený pri posudzovaní uvedených nedostatkov izolovane, iba čo do objektívne nemožného, právom nedovoleného plnenia, poprípade plnenia, ktoré odporuje dobrým mravom, výroku rozhodnutia samotného, ale pre naplnenie cieľov aproximačných právnych nástrojov Európskej únie (Smernica Rady č. 93/13/EHS zo dňa 5. apríla 1993) a postupom v súlade so zákonom sa vyžaduje, aby toto posudzovanie prekročilo rámec skúmania len formálnej stránky právoplatnosti a vykonateľnosti predmetného rozhodcovského rozsudku. Vo všetkých prípadoch je spotrebiteľ zaviazaný na povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, pričom zo samotného výroku rozhodnutia (rozhodcovského rozsudku) nemožno bez ďalšieho vyčítať „vnútornú stránku“ nemožného, právom nedovoleného plnenia, poprípade plnenia, ktoré odporuje dobrým mravom. Navonok (preskúmaním len výroku) totiž nemožno ustáliť tento súlad ani v prípade, ak by bola rozhodnutím priznaná nezvykle vysoká (nízka) suma - istina, alebo nezvykle

vysoký (nízky) úrok z omeškania (poprípade zmluvná pokuta), pretože len preskúmaním vnútornej, obsahovej stránky plnenia možno záver o nemožnom, právom nedovolenom, alebo dobrým mravom odporujúcom plneniu vyvodiť. S plnením, ktoré možno označiť za exekučne nevykonateľné, sa totiž súd vo svojej praxi nestretol a takto ponímaný účel noriem umožňujúci iba takéto preskúmanie rozhodcovského rozsudku by sa míňal práve euro konformnému výkladu a cieľu, ktorý si kladie európska legislatíva. Z preskúmanej pôsobnosti exekučného súdu v tomto prípade nemôže byť vylúčená vecná správnosť rozhodcovského rozsudku (vo veciach, na ktoré musí príslušný orgán reagovať z úradnej povinnosti, pričom do skúmania vecnej správnosti patrí aj posudzovanie existencie právomoci orgánu konať a rozhodnúť), pretože len tak môže byť naplnený účel, cieľ ochrany spotrebiteľa pred nekalými praktikami dodávateľov - podnikateľov v situácii, kedy bola deklarovaná povinnosť spotrebiteľa v rozhodnutí rozhodcovského súdu, ktorému je možné zjavne vyčítať nedôslednosť pri zákonnej ochrane spotrebiteľa.

28. Podľa názoru odvolacieho súdu bol právny vzťah medzi oprávneným a povinnou správne posúdený ako vzťah spotrebiteľský, ktorý používa zvýšenú právnu ochranu v zmysle osobitných právnych predpisov o ochrane spotrebiteľa, t. z., že je nutné aplikovať spotrebiteľské právo. Rozhodcovský súd od počiatku nepristupoval pri svojom rozhodovaní vo veci ako ku konaniu, ktorého účastníkom je spotrebiteľ. Na základe uvedených skutočností odvolací súd preskúmal exekučný titul z hľadiska občianskeho práva alebo z hľadiska ochrany spotrebiteľa podľa osobitných právnych predpisov.

29. Tento záver je napokon aj v súlade so zásadou hospodárnosti exekučného konania. Exekučný súd je v zmysle tejto zásady povinný v rámci svojich možností dbať o to, aby trovy exekúcie tak na strane súdneho exekútora, ak aj na strane účastníkov (aj na strane súdu) boli čo najmenšie. Výklad, podľa ktorého by mal súd vydať poverenie pre súdneho exekútora aj vtedy, ak je zjavné, že exekučný titul - rozhodcovský rozsudok odporuje ustanoveniu § 45 ZoRK, a následne by mal exekučné konanie zastaviť, je s touto požiadavkou na exekučné konanie v priamom rozpore. Nemožno totiž strácať zo zreteľa, že vydaním poverenia exekútorovi vzniká povinnosť postarať sa o vykonanie exekúcie (§ 46 ods. 1 Exekučného poriadku), teda povinnosť vydať upovedomenie, na ktoré môže povinný reagovať námietkami. Vydanie upovedomenia, ako aj námietky povinného sú pritom procesné úkony, ktoré sú na strane exekútora, resp. povinného spojené s trovami. Navyše, tento postup exekučného súdu by predstavoval i plytvanie časom, silami a v neposlednom rade i rozpočtovými prostriedkami súdu na zbytočné vydávanie viacerých aktov (súdneho poverenia a uznesenia o zastavení exekúcie), ich následné doručovanie a podobne. Predpokladom materiálnej a formálnej vykonateľnosti akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré má byť exekučným titulom je, že takéto rozhodnutie vznikne pred orgánom, ktorý koná a rozhoduje v súlade so svojou právomocou a podľa vopred stanovených pravidiel. Rozhodcovský súd odvolil svoju právomoc od čl. 2. ods. 7 Zmluvy o úvere v spojení s bodom 10.2.2 Všeobecných obchodných podmienok, ktoré majú vopred predtlačenu podobu pred podpísaným zmluvy. Odvolací súd k veci ďalej uvádza, že ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a z hľadiska vyjednávacej pozície v slabšom postavení a má spravidla na výber buď zmluvu vopred naformulovanú dodávateľom akceptovať so všetkými formulárovými klauzulami alebo ju odmietnuť. Možnosť zmeny štandardných podmienok zo strany spotrebiteľa je len iluzórna a je zjavné, že ide o rovnosť len formálnu. Aby sa dosiahla faktická rovnosť, je to možné dosiahnuť len vonkajším zásahom (porov. rozsudky Mostaza Claro C 168/05, Océano Grupo Editorial SA C 240/98-C 244/98). Na základe rozhodcovskej doložky konštatoval, že zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú v budúcnosti budú rozhodované v rozhodcovskom konaní, ak bude žalobcom banka a v rozhodcovskom konaní alebo v konaní pred všeobecným súdom SR v prípade, že bude žalobcom klient. Takto dohodnutá rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán, a to v neprospech spotrebiteľa. V danej veci je rozhodcovská doložka súčasťou všeobecných podmienok poskytnutia úveru k formulárovej zmluve, ktorú oprávnený v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu, obsah tejto zmluvy nemal povinný ako spotrebiteľ reálnu možnosť ovplyvniť, pričom dojednanie takejto doložky v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Odvolací súd zastáva názor, že nemožno založiť právomoc rozhodcovského súdu na základe neplatnej rozhodcovskej doložky. Takto vydal rozhodnutie orgán, ktorý nemal vo veci právomoc konať, preto ak dané rozhodnutie síce existuje kauzálne, je normatívne nezáväzná a exekučne nevykonateľná, a teda súd prvej inštancie pri zamietnutí poverenia na výkon exekúcie súdneho exekútora postupoval správne.

30. Ochrana spotrebiteľov, ktorú legislatíva európskej únie a členských štátov zabezpečuje, má za cieľ nad rámec základných zásad súkromného práva ako autonómia zmluvných strán, či pacta sunt

servanda, zvýšiť ochranu záujmov spotrebiteľov. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Táto zákonná definícia vymedzuje jeden zo subjektov spotrebiteľskej zmluvy (ak je táto za spotrebiteľskú zmluvu považovaná), pričom dôvodom zavedenia a konkretizácie subjektu vzťahov „obchodných“ - spotrebiteľských v právnom poriadku je zvýraznenie potreby ochrany týchto subjektov pred „silnejšími“ subjektmi. Dôvody takejto potreby možno hľadať v charaktere priemerného spotrebiteľa, ktorý vstupuje do právnych vzťahov najmä pre aktuálnu potrebu uspokojenia svojich spotrebiteľských potrieb. Iná kvalita bdelosti v procese kontraktácie sa vyžaduje od subjektu - zmluvnej strany - nespotebriteľa, a iná kvalita bdelosti sa vyžaduje od spotrebiteľa. Každý sa má predovšetkým starať o svoje veci sám, tzn. sám musí niesť dôsledky svojich rozhodnutí, preto možno uzavrieť, že nemožno zbaviť ani spotrebiteľa civilnej zodpovednosti za neplnenie si povinností vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv. Súdnu ochranu však nemožno uprieť ani menej bdelému, či skoro pasívnemu až ľahostajnému spotrebiteľovi. Jeho ochrana je založená a rozsahom upravená zákonom, preto možno ochrániť spotrebiteľa len v obmedzenom rozsahu. Ak teda zákon stanovuje, že neprijateľnou podmienkou (s dôsledkom neplatnosti) je najmä ustanovenie, ktoré vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, potom stanovenie konkrétneho rozhodcovského orgánu, ktorý vec prejedná, patrí tiež do množiny neprijateľnej praxe, t. j. podmienky, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach práve z dôvodov uvedených v predchádzajúcich odsekoch tohto rozhodnutia.

31. Odvolací súd poznamenáva, že prijateľnou rozhodcovskou doložkou obsiahnutou v rozhodcovskej zmluve môže byť taká, ktorá bude so svojimi dôsledkami ozrejmená spotrebiteľovi v čase a spôsobom (bez pridaných „motivačných“ podmienok), kedy si aj priemerný spotrebiteľ dôsledky založenia právomoci rozhodcovského orgánu uvedomí, pričom doložka nevylúči a ozrejmi spotrebiteľovi možnosť vec prejednať v súdnom konaní, pôjde o väčšmi prijateľnú podmienku v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Napokon možnosť alternatívne si vybrať rozhodcovské, alebo súdne konanie nemá byť len napísané (v čase zníženej bdelosti spotrebiteľa), ale musí sa javiť a byť naplnené vo vzťahu k priemernému spotrebiteľovi aj fakticky.

32. Záver o prijateľnosti (primeranosti) spornej rozhodcovskej doložky nemožno oprieť ani o odvolaním citovanú úpravu zo zákona o bankách (§ 93b ods. 1 a 2).

33. Uvedené ustanovenia prekračujú rámec úvah potrebných na vyriešenie príslušného problému, či zákonodarcu k „obohateniu“ zákona o bankách, predovšetkým prvým zo zhora citovaných ustanovení, viedla nedôvera v schopnosť všeobecných súdov dostatočne rýchlo či účinne zabezpečiť vymožiteľnosť pohľadávok bankového sektora alebo presvedčenie o poskytnutí aj klientom bánk dostatočného prostriedku ochrany práv alternatívou v podobe rozhodcovského konania. Odvolací súd dodáva, že požiadavkou na neodvolateľnosť návrhu na uzavretie rozhodcovskej zmluvy v zmysle § 93b ods. 1 zákona o bankách treba rozumieť len požiadavku, aby pre prípad rozhodnutia sa klienta z akéhokoľvek dôvodu pre uzavretie rozhodcovskej zmluvy nemusel čeliť prípadnému rozmysleniu si takéhoto zámeru zo strany banky, najmä však návrhom na uzavretie rozhodcovskej zmluvy v kontexte ust. § 93b ods. 1 a ods. 2 vety druhej zákona o bankách, môže byť len návrh v podobe umožňujúcej klientovi (spotrebiteľovi) jeho pomerne jednoduché odlišenie od ostatných zmluvných podmienok predkladaných mu druhou stranou zmluvného vzťahu a tiež jeho rovnako bezproblémové oddelenie od ostatného obsahu zmluvy (tak, aby klientovi nespôsobilo žiadne ťažkosti, vrátane prípadného rizika čakania na prepracovanie návrhu zmluvy, trvanie na odstránení pre neho neakceptovateľnej rozhodcovskej zmluvy, resp. doložky). Požiadavku na takto ponúknutý (predložený) návrh nemožno považovať za splnenú, ak banka návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy začlení medzi iné zmluvné podmienky, a to dokonca ani nie priamo do zmluvy (o samostatnej rozhodcovskej zmluve ani nehovoriac), ale len do vlastných všeobecných obchodných podmienok, u ktorých je známe, že sa s nimi klient (spotrebiteľ) v čase pred uzavretím zmluvy dostatočne podrobne, či často i vôbec neoboznamuje (hoci spravidla v zmluve potvrdzuje presný opak). Nepochybne práve nedôsledné napĺňanie zámeru vyvoditeľného už z pôvodného znenia zákona č. 603/2003 Z. z v praxi viedlo k neskoršej úprave doplnením (s účinnosťou od 1. decembra 2009) povinnosti poskytnúť klientovi možnosť voľby a tiež zodpovedajúceho poučenia. Práve oprávnený tak nad rámec neprimeranej (neprijateľnej) podmienky, konštatovanej napadnutým uznesením a predstavovanej konkrétnou podobou rozhodcovskej doložky, odvolaním upozornil na ďalší dôvod, pre ktorý rozhodcovskú doložku bolo treba považovať za neprijateľnú.

34. Poukazujúc na vyššie uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol vo výroku vecne správne, preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

35. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).